

נציבות תלונות הציבור על שופטים

לשכת הנציב אורי שהם
שופט בית המשפט העליון (בדימוס)

כ"ז תמוז, תשפ"ב
26 יולי, 2022
מספרנו: 431/22/משפחה פתח תקוה
אישי-סודי-למכותב בלבד

המתלונן: מר אברהם-אבי קרפיל
הנילונה: כב' השופטת הבכירה רבקה מקייס
בתיק 19-11-15493 בבית המשפט לענייני משפחה בפתח תקוה
בעניין: תלונה שהתקבלה בלשכתנו ביום 28.6.22

החלטה

נציב תלונות הציבור על שופטים הסמיכני להודיע על החלטתו בתלונה –

תמצית התלונה

- עניינו של התיק שבכותרת כתביעה להפחתת מזונות שהגיש המתלונן נגד גרושתו (להלן: האישה). התיק התנהל בבית המשפט לענייני משפחה בפתח תקוה בפני כב' השופטת הבכירה רבקה מקייס, וביום 1.11.21 ניתן בו פסק דין.
- המתלונן מלין על עיכוב במתן פסק הדין. לטענתו, פסק הדין ניתן בחלוף 7 חודשים מיום הגשת הסיכומים האחרונים, שעה שלפי תקנה 129(ג) לתקנות סדר הדין האזרחי, התשע"ט-2018, "בית המשפט הדן בערכאה ראשונה יתן את החלטתו לא יאוחר מתשעים ימים לאחר תום הדיון בהליך". לדברי המתלונן, בשתי בקשות למתן פסק דין, שהגיש ביום 15.7.21 ו-14.9.21, ניתנה החלטה כי "פסק הדין יינתן בהקדם האפשרי", ובפועל, לא כך היה.
- כן מלין המתלונן על ממצאים עובדתיים שנקבעו בפסק הדין. לטענתו, פסק הדין מוטה לטובת הנתבעת, מתבסס על ראיות של האישה שיש בהן כדי להטעות את בית המשפט, אינו מתייחס לניסיון ההטעיה של האישה, ומשית עליו הוצאות משפט גבוהות, שלא בצדק.

4. לבסוף טוען המתלונן, כי קיימת היכרות אישית בין השופטת לבין בא כוח האישה, עו"ד וואל ריפל, "אשר סיפר לי מיוזמתו כי הוא מכיר את השופטת ואביה היה רב גדול במרוקו", וכי היכרות זו היא שהשפיעה על פסק הדין.

תגובת השופטת

5. בתגובתה לתלונה פירטה השופטת את השתלשלות ההליכים בתיק. לדבריה, למתלונן ולאישה בת אחת, כיום כבת שבע וחצי. ביום 19.10.15 חתמו הצדדים על הסכם גירושין שקיבל תוקף של פסק-דין, אשר הסדיר את כל העניינים הכרוכים בגירושין, לרבות החזקת הקטינה וזמני השהות, מזונותיה וכן נושאים רכושיים שונים.

6. ביום 6.5.18 הגיש המתלונן סדרה של תביעות: תביעה לביטול מזונות, תביעה לשינוי ההסדר שקבע כי הקטינה תהיה בחזקתה המלאה של אמה להסדר של אחריות הורית משותפת וכן תביעה כספית-רכושית. בדיון קדם המשפט שהתנהל בתובענות ביום 22.10.18, עתרה האישה למחיקת ההליכים על הסף. האישה הפנתה לגילה של הקטינה – 3.5 שנים בלבד, לעובדה כי הקטינה לנה אצל המתלונן לילה אחד מדי שבועיים ולילה נוסף מדי סוף שבוע שלישי, וטענה כי לא חל כל שינוי נסיבות משמעותי, כדרישת הפסיקה. עוד טען ב"כ האישה כי טרם נקבע אם הלכת בע"מ 919/15 היא כשלעצמה מהווה שינוי נסיבות משמעותי שמצדיק את בירור התובענה. ב"כ האישה אף טען כי אמנם הסכם הגירושין מאפשר הרחבת זמני השהות של הקטינה עם המתלונן, אולם אין בו כל קביעה שלפיה הדבר גם יגרור הפחתת דמי המזונות.

7. לדברי השופטת, לאחר שבית המשפט שמע את טענות באי כוח הצדדים, הוצע למתלונן כי בנסיבות הקיימות, התביעה לביטול דמי המזונות והתביעה הרכושית תימחקנה ללא צו להוצאות, ואילו התביעה לשינוי הסדר החזקת הקטינה וקיום זמני השהות תידון ותתברר לאחר שיוגש תסקיר. המתלונן סירב להצעת בית המשפט, וביום 23.12.18 ניתנה החלטה המורה על מחיקה על הסף של התביעה לביטול/הפחתת דמי המזונות.

8. השופטת הוסיפה, כי עם זאת, התביעה בעניין הקטינה המשיכה להתברר, הוגש תסקיר וביום 11.3.19 אימץ בית המשפט בהחלטתו את המלצות התסקיר, חרף התנגדות האישה, והורה על אחריות הורית משותפת ועל הרחבת זמני השהות.

9. ואולם, כך מסרה השופטת, שמונה חודשים בלבד לאחר שבית המשפט קבע אחריות הורית משותפת, הגיש המתלונן (בחודש נובמבר 2019) תביעה נוספת לביטול דמי המזונות, וזאת במקום להגיש בקשה ליישוב סכסוך. לדברי השופטת, למרות שלפי המועדים והתקנות היה על המתלונן לקיים הליך מהו"ת, איפשר בית המשפט את ניהול התביעה.

10. בקדם המשפט שהתקיים בתובענה זו ביום 27.1.20, מבלי שהאישה הייתה מיוצגת, ציין בית המשפט כי המתלונן נקט הליכים באותה סוגיה של דמי המזונות, החל משנת 2017, בשנת 2018 וכעת בשנת 2019. כמו-כן ציינה השופטת בפני המתלונן, כי הקטינה טרם הגיעה לגיל 6, ולכן הוצע לו להמתין עם הגשת ההליך הן להגיעה של הקטינה לגיל 6 והן להלכה מחייבת עתידית של בית המשפט העליון בנוגע להשלכות בע"מ 919/15 על פתיחת הסכמי גירושין שנחתמו וקיבלו תוקף של פסק-דין. אלא שהמתלונן דחה את ההצעה והתעקש על ניהול ההליך. במקביל, כך ציינה השופטת, בהודעות עדכון שהתקבלו מיחידת הסיוע דווח, כי הצדדים מקיימים הליך גישור וכי הם קרובים לגיבוש הסכמות.

11. השופטת הוסיפה, כי ביום 1.6.20 הגישה האישה מספר מסמכים, טענה כי פוטרה, ועתרה להגדלת המזונות. בהחלטה שניתנה, הפנה אותה בית המשפט לקבלת ייצוג משפטי ולבדיקת זכאותה לייצוג ע"י הלשכה לסיוע משפטי. ביום 9.6.20 התקיים דיון שבו התייצבה האישה ללא ייצוג מפאת חיסרון כיס, כך טענה, ודיווחה שהצדדים ניהלו הליך שלם ביחידת הסיוע והיו קרובים מאוד להסכמות, אולם פיטוריה מהעבודה ודרישת המתלונן להפחית מדי שנה את המזונות, תוך איום כי אם לא תסכים לתכתיביו, "הוא יקח לה את הילדה", הובילו ל"פיצוץ" במשא המתן. בתגובה הכחיש ב"כ המתלונן את הטענה כאילו איימו על האישה בעניין הקטינה וטען, כי בפגישה האחרונה ביחידת הסיוע, שבה דיווחה האישה על פיטוריה, אמר בתגובה ב"כ המתלונן לסובבים כי אם האישה לא תצליח להסתדר, אין מניעה מבחינת המתלונן לקחת את הקטינה ולגדלה. לדברי השופטת, גם דיון זה הסתיים ללא הסכמות, ועל-כן נקבע התיק להוכחות, תוך שבית המשפט חזר וייעץ לאישה לקחת לעצמה ייצוג משפטי, שכן ניכר כי אינה מסוגלת לנהל את ההליך לבדה.

12. ביום 1.2.21 התקיים דיון ההוכחות. ביום 4.3.21 הוגשו סיכומי המתלונן, ביום 31.3.21 הוגשו סיכומי האישה וביום 1.11.21 ניתן פסק הדין.

13. אשר לטענת המתלונן בדבר עיכוב במתן פסק הדין ציינה השופטת, כי בעקבות עומס תיקים, נבצר מבית המשפט לתת את פסק הדין בתוך 90 יום מהמועד שבו הוגשו הסיכומים האחרונים, מאחר שהוא נאלץ לתעדף את ההליכים לפי מידת דחיפותם. במיוחד, כך ציינה השופטת, ניתנה עדיפות לתיקים שבהם שלומם הנפשי והפיסי של קטינים מצוי בסכנה על רקע מצבים שונים הנוגעים לפרידת הוריהם. זאת ועוד, לדברי השופטת, "עד לאחרונה, מותב זה היה המותב היחיד בכל מחוז מרכז ששמע, דן ונתן פסקי דין בהליכי אימוץ, הליכים קשים שחורצים גורלות ומחייבים להידרש אליהם בעדיפות ראשונה". לא זו בלבד, אלא שלדברי השופטת, היא נטלה על עצמה לקראת סוף שנת 2020 את ניהול פרויקט "סגירת תיקים ישנים". במסגרת פרויקט זה, לדבריה, הועברו אליה תיקים ישנים (מהשנים 2015, 2016 ו-2017) של שופטים אחרים בכל

מחוז מרכז, והוטלה עליה המשימה לנסות ולסיים תיקים אלה במהירות – בהסכם כולל או במתן פסק-דין. בנוסף, עם פרישתן של השופטות אסתר שטיין ואילת גולן-תבורי מכס השיפוט, חולקו התיקים שהיו משויכים אליהן בין השופטים השונים, כשחלק משמעותי מן התיקים המורכבים הועבר אליה, על-מנת להביא לסיומם באופן מהיר, בדומה לתיקי הפרויקט.

14. השופטת הטעימה, כי עד כה ועל-פי הנתונים שהוצגו בפניה, פרויקט זה הוכיח את עצמו, אולם אין ספק כי הדבר גוזל ממנה זמן יקר ורב, שכן היא נאלצת ללמוד מלכתחילה תיקים סבוכים עובדתית ומשפטית שמתנהלים שנים רבות. לעומת זאת, לדבריה, ההליך נשוא התלונה הוא הליך שלישי בעניין דמי המזונות שהגיש המתלונן בתקופת זמן קצרה, זמן לא רב לאחר שהצדדים הגיעו להסכמות שקיבלו תוקף של פסק-דין.

15. אשר לטענת המתלונן בדבר היכרות אישית בינה לבין בא כוח האישה מסרה השופטת, כי "מדובר בטענה ריקה מתוכן, שנטענה ללא כל בסיס או תשתית עובדתית". השופטת הבהירה, למען הסר ספק, כי "בין מותב זה לבין עוה"ד ריפל אין כל היכרות אישית, חברית או אחרת מלבד הופעותיו של עוה"ד ריפל כמייצג בתיקים שונים שמתנהלים והתנהלו לפני מותב זה". אשר לטענה כאילו עוה"ד ריפל סיפר למלין כי אביה של המותב המטפל היה "רב גדול במרוקו", מסרה השופטת כי מדובר בטענה שמוטב היה אילו לא הייתה מועלית כלל. למעלה מן הצורך ציינה, כי אביה הוא יליד אלג'יר ושימש כרב ראשי של יהדות צרפת. לדבריה, "אין לאביה של המותב כל קשר למרוקו ועל-כן לא ברור על איזה רקע העלה המלין טענה זו שרק מעידה על היעדר הקשר בין המותב לבין איש מהצדדים".

מסקנות והחלטה

16. ומכאן למסקנותינו. אכן, רצוי היה כי בית המשפט יתן פסקי דין במועדים הקבועים בתקנות סדר הדין האזרחי. ואולם, בנסיבות המתוארות על ידי השופטת, ובהינתן העומס המוטל על שופטי בית המשפט לענייני משפחה בכלל ובמחוז המרכז בפרט, שכתוצאה ממנו עליה לקבוע סדר עדיפויות לטיפול בתיקים, נבצר מבית המשפט לעשות כן. מכל מקום, לא מצאנו כי חל עיכוב חריג במתן פסק הדין, המצדיק את התערבות הנציבות.

17. גם לא מצאנו כל יסוד לטענת המתלונן בדבר היכרות אישית בין השופטת לבין בא כוח האישה, ובוודאי שיש לדחות מכל וכל את הטענה כי פסק הדין ניתן משיקולים זרים.

18. ככל שהמתלונן מלין על פסק הדין לגופו ועל סכום ההוצאות שהוטל עליו, הרי שמדובר בהחלטה שיפוטית של בית המשפט, שעה שלפי חוק נציב תלונות הציבור על שופטים, התשס"ב-2002 (להלן: החוק) הנציב אינו מוסמך לברר תלונה בשאלה משפטית או ראייתית מהותית, או

בעניין הניתן לערעור על-פי דין (סעיף 17 (3) ו- (4) לחוק). למעלה מן הצורך נציין, כי המתלונן הגיש ערעור על פסק הדין לבית המשפט המחוזי.

ד"ר רונית זמיר, עו"ד
ממונה בכירה על ניהול ותכנון
נציבות תלונות הציבור על שופטים

העתק: המתלונן

כב' השופטת הבכירה רבקה מקייס, בית המשפט לענייני משפחה, ראשון לציון
כב' השופטת חגית מטלין, סגנית נשיאה, בית המשפט לענייני משפחה, ראשון לציון
כב' הנשיאה עינת רון, בית משפט השלום, ראשון לציון
כב' הנשיאה אסתר חיות, בית המשפט העליון
כב' הנשיא ד"ר יגאל מרזל, מנהל בתי המשפט